

Seat No. : _____

AE-124

August-2021

B.A., Sem.-VI

CC-314 : Geography

(Rural Settlement Geography)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

વિભાગ – I

- નીચેના વિભાગ – I ના આઠ (8) પ્રશ્નમાંથી કોઈપણ ત્રણ (3) પ્રશ્નના જવાબ આપો : 42
1. વસાહતની વ્યાખ્યા આપી, તેના પ્રકારોની સમજૂતી આપો. 14
 2. છૂટીછવાઈ વસાહતોની લાક્ષણિકતા જણાવી, તેના લાભાલાભ જણાવો. 14
 3. ભારતીય ગ્રામીણ વસાહતોમાં જગ્યા (અંતર)ની વિભાવનાની વિગતે સમજૂતી આપો. 14
 4. નિર્માણ સામગ્રીના આધારે ભારતીય ઘરોના પ્રકારોની સમજૂતી આપો. 14
 5. ભારતની ગ્રામીણ વસાહતોમાં જોવા મળતી મુખ્ય સમસ્યાઓની વિગત આપો. 14
 6. ભારતીય ગ્રામીણ વસાહતોની સામાજિક આકારિકી સંદર્ભે નોંધ લખો. 14
 7. વસાહત ભૂગોળના વિકાસની વિગતે માહિતી આપો. 14
 8. ગ્રામીણ વસાહતોના ક્ષેત્રીય અને વસ્તીકીય આકારની વિભાવના ભારતના સંદર્ભે સમજાવો. 14

વિભાગ – II

(ફરજીયાત)

9. નીચેના વિભાગ – II ના આઠ (8) પ્રશ્નમાંથી કોઈપણ ચાર (4) પ્રશ્નો જવાબ આપો :

8

- (1) ગ્રામીણ અને શહેરી ક્ષેત્રોની વચ્ચે અંતર સ્થાપિત કરવા માટેનું મુખ્ય આધાર કયું છે ?
(A) વસ્તી (B) કાર્યો
(C) ક્ષેત્રફળ (D) વિકાસની પ્રક્રિયા
- (2) કેન્દ્રીય સ્થળોના સેવા ક્ષેત્રની સર્વમાન્ય આકૃતિ કઈ છે ?
(A) વર્તુળાકાર (B) ષટકોણ
(C) ત્રિકોણાકાર (D) લંબચોરસ
- (3) ભારતમાં સમન્વિત ગ્રામીણ વિકાસ કાર્યક્રમની શરૂઆત કરવામાં આવી
(A) 1971-72 (B) 1975-76
(C) 1978-79 (D) 1980-81
- (4) નીચેના પૈકી કઈ એક આર્થિક ક્રિયા ગ્રામીણ વસાહતોની મુખ્ય આર્થિક ક્રિયા છે ?
(A) પ્રાથમિક (B) દ્વિતીયક
(C) તૃતીયક (D) ચતુર્થક
- (5) સાંસ્કૃતિક ભૂદ્રશ્યની આકૃતિનો અભ્યાસ એટલે વસાહત ભૂગોળ. આ વ્યાખ્યા કોણે રજૂ કરી છે ?
(A) કે.એચ. સ્ટોન (B) સી.એફ. કોહન
(C) ઓ. સ્લુટર (D) ટી.જી. જોર્ડન
- (6) ક્રિસ્ટાલરનો કેન્દ્ર સ્થળ સિદ્ધાંત નીચેના પૈકી કયા અભિગમનું ઉત્તમ ઉદાહરણ છે ?
(A) ક્રમબદ્ધ અભિગમ (B) પારિસ્થિતિકી અભિગમ
(C) તંત્ર અભિગમ (D) ઐતિહાસિક અભિગમ
- (7) ભારતમાં ગ્રામીણ સ્વાસ્થ્ય યોજનાની શરૂઆત ક્યારે થઈ ?
(A) 1999 (B) 1977
(C) 1966 (D) 1944
- (8) ઘરોના સમૂહ, વસવાટ પ્રાર્થ અને ઘરો વચ્ચેના અંતરના આધારે ગ્રામીણ વસાહતોના મુખ્ય કેટલા પ્રકારો પડે છે ?
(A) 6 (B) 4
(C) 8 (D) 2

Seat No. : _____

AE-124

August-2021

B.A., Sem.-VI

CC-314 : Geography

(Rural Settlement Geography)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

PART – I

Answer any **three (3)** of the **eight (8)** questions in **Part – I** out of the following : **42**

1. Define a settlement and explain its types.
2. Characterised scattered settlements and explain its merit and demerit.
3. Explain in detail the concept of space in Indian Rural settlements.
4. Explain the types of Indian Rural houses based on building materials.
5. Give details of the major problems found in rural settlements in India.
6. Write a note on regarding the social morphology of Indian Rural Settlements.
7. Provide details of the development of settlement geography.
8. Explain the concept of regional and demographic size of rural settlement with reference to India.

PART – II
(Compulsory)

9. Answer any **four (4)** of the **eight (8)** questions in **Part – II** out of the following : **8**
- (1) What is the main basis for establishing distance between rural and urban areas ?
(A) Population (B) Functions
(C) Area (D) Development Process
- (2) What is the universal figure of service sector of central places ?
(A) Circular (B) Hexagonal
(C) Triangular (D) Rectangular
- (3) India's Integrated Rural Development Program was launched
(A) 1971-72 (B) 1975-76
(C) 1978-79 (D) 1980-81
- (4) Which of the following economic activity is the main economic activity of rural settlements ?
(A) Primary (B) Secondary
(C) Tertiary (D) Quaternary
- (5) The study of cultural landscape is called settlement geography, who introduced this definition ?
(A) K.H. Stone (B) C.F. Kohn
(C) O. Schluter (D) T.G. Jordan
- (6) The central place theory of the Christaller's is an excellent example of which of the following approaches ?
(A) Systematic Approach (B) Ecological Approach
(C) System Approach (D) Historical Approach
- (7) When did the Rural Health Scheme start in India ?
(A) 1999 (B) 1977
(C) 1966 (D) 1944
- (8) What are the main types of rural settlements depending on the group of houses, the type of habitation and the distance between the houses ?
(A) 6 (B) 4
(C) 8 (D) 2